

Δημήτρης Σαραφινός

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ζούμε σε μια εποχή που η έννοια της συνταγματικής προστασίας έχει καταστήσει το πιο σύντομο ανέκδοτο. Δεν θα ήταν άστοχο να επισημανθεί ότι οι πολιτικές που ακολουθούνται και τα μέτρα που λαμβάνονται οδηγούν σε παραβίαση ολόκληρου του συστήματος συνταγματικών εγγυήσεων και συμβιβασμών.

Κατ'αρχήν το Σύνταγμα με βάση το άρθρο 1 (αρχή της λαϊκής κυριαρχίας), προβλέπει ένα συγκεκριμένο πλέγμα διατάξεων που καθιερώνουν μέσα στα πλαίσια της αστικής δημοκρατίας τη μεταβίβαση εξουσιών από το λαό στο κοινοβούλιο, την κυβέρνηση, τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ακόμα και η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε υπερεθνικά όργανα (σύμφωνα με το άρθρο 28§3) οργανώνεται υπό συγκεκριμένες εγγυήσεις (με αυξημένη πλειοψηφία και επί τη βάση συγκεκριμένων συνθηκών που προβλέπουν ποιες αρμοδιότητες μεταβιβάζονται και σε ποια όργανα). Σήμερα αφενός μεν με το Σύμφωνο για το Ευρώ η ΕΕ καθίσταται αποφασιστικό όργανο για μια σειρά τομέων άσκησης πολιτικής (ει-

σοδηματική, κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση κλπ) που δεν εμπίπτουν στον κύκλο των αρμοδιοτήτων της βάσει των Συνθηκών λειτουργίας της, αφετέρου δε το ΔΝΤ αναλαμβάνει σειρά αρμοδιοτήτων για όλες τις χώρες που θα εισαχθούν στο μηχανισμό σταθερότητας κατά το παράδειγμα της Ελλάδας, όπου η τρoικα έχει αναλάβει αποφασιστικό χαρακτήρα στην άσκηση της πολιτικής. Οι προτάσεις που ήδη ακούγονται για την επιβολή επιτροπείας εκ μέρους των δανειστών, κατά τρόπον ώστε το ορισθέν από αυτούς όργανο να ασκεί αφ'εαυτού διοικητικές αρμοδιότητες στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής θα σηματοδοτεί την πλήρη κατάλυση κάθε έννοιας λαϊκής κυριαρχίας.

Οι παραβιάσεις εκτείνονται και στο σύνολο των άρθρων που αφορούν τις (έστω περιορισμένες) εγγυήσεις του κοινωνικού κράτους. Η ελευθερία των συλλογικών συμβάσεων (22§2) έχει ήδη φαλκιδευθεί τόσο με το Μνημόνιο, όσο και με το πολυνομοσχέδιο, το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση (22§5) στερείται πλέον νοήματος με την καταβα-

ράθρωση των ταμείων, η δε προστασία του δικαιώματος στην εργασία (22§1) έχει καταστήσει δικαίωμα στην ανεργία. Από το άρθρο 22, η μόνη παράγραφος που παραμένει ενεργή είναι η παράγραφος 4 που επιτρέπει την επίταξη υπηρεσιών (πολιτική επιστράτευση). Κι' αυτή βέβαια, εφόσον εφαρμόζεται σε απεργούς, έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το άρθρο 23§2 που προστατεύει το δικαίωμα στην απεργία.

Με τα νέα φορολογικά μέτρα η οικογένεια και δη η πολυμελής καθίσταται αντικίνητρο (κατά παράβαση του άρθρου 21), το σύστημα υγείας αποσαθρώνεται, η δε προστασία των αναπήρων εξαρτάται πλέον από τα sms. Το περιβάλλον έχει παραδοθεί fast truck βορά στις ορέξεις των επενδυτών, ενώ η ελεύθερη πρόσβαση στις δημόσιες καθολικές υπηρεσίες (π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα), που αποτελεί και βασική αρχή του κοινοτικού δικαίου, τινάζεται στον αέρα ελέω τέλους ακίνητης περιουσίας. Το δικαίωμα στη δημόσια δωρεάν παιδεία αναζητείται στις φωτοτυπίες και στα ιδιωτικά κολλέγια, ενώ το δικαίωμα δικαστικής προστασίας καθίσταται άπιαστο όνειρο για όσους δεν έχουν να πληρώσουν τα αυξημένα παράβολα και τέλη ή δεν αντέχουν να περιμένουν υπομονετικά την έκδοση αποφάσεων από τον διαλυμένο (χωρίς δικαστές και υπαλλήλους) μηχανισμό απονομής δικαιοσύνης.

Ακόμα και η κορωνίδα των αστικών δικαιωμάτων, η ιδιοκτησία –και δη η εμπράγματη– βρίσκεται υπό διαρκή περιορισμό τόσο με το νέο σχέδιο νόμου περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, όσο

και με την καταργία των φόρων επί των ακινήτων, που καθιστά τον ιδιοκτήτη στην καλύτερη περίπτωση ενοικιαστή του ίδιου του σπιτιού του από το Κράτος, στη δε χειρότερη άστεγο. Πολλώ δε μάλλον αυτό ισχύει για την προστασία των κτημένων προσδοκιών σε μισθούς και συντάξεις (άρθρο 5 Σ., 1§1 ΠΠ ΕΣΔΑ), οι οποίες θυσιάστηκαν και με την βούλα του ΣτΕ στην πρώτη επιδρομή μέτρων. Ταυτόχρονα παραδοσιακοί συμβιβασμοί, όπως η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων (άρθρο 103 Σ) ακυρώνεται μέσω της εφεδρείας.

Το σύστημα εγγυήσεων που επιβάλλεται από τα άρθρα 78 και 4§5 του Συντάγματος κατά την επιβολή φόρων έχει πλήρως ακυρωθεί αφού το μεν τέλος επιτηδεύματος αποτελεί κεφαλικό φόρο ρητώς απαγορευμένο από το Σύνταγμα, ενώ και αυτό και η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, αλλά και το τέλος ακίνητης περιουσίας παραβιάζουν την αρχή της φοροδοτικής ισότητας. Μάλιστα, με το τέλος ακίνητης περιουσίας η βεβαίωση και είσπραξη των φόρων ανατίθεται στις ιδιωτικές εταιρείες-προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος, κατά παράβαση των άρθρων 26§2 και 1§3 Σ.

Ελάχιστα πράγματα χρειάζεται να προσθέσει κανείς τόσο για το δικαίωμα στη διαδήλωση που ασφυκτικά περιορίζεται από την βίαιη καταστολή, την αθρόα χρήση χημικών και τις συνεχείς απαγορεύσεις, όσο και για τα παραδοσιακά δικαιώματα του κατηγορουμένου αφού με τις συνεχείς έκτακτες νομοθεσίες το ποινικό δίκαιο έχει περάσει στον αστερισμό του υπόπτου, της συλλογικής ευθύνης,

των αόριστων εννοιών (π.χ. τρομοκρατία), των επικηρύξεων.

Και όλα αυτά χωρίς καν να εφαρμόζεται το άρθρο 48 Σ. περί καταστάσεως πολιορκίας, το οποίο άλλωστε δεν μπορεί να εφαρμοστεί για λόγους έκτακτης οικονομικής ανάγκης (παρά μόνο σε περίπτωση πολέμου ή ένοπλου κινήματος), ούτε άλλωστε επιτρέπει την αναστολή ισχύος των περισσότερων από τα δικαιώματα που προαναφέρθηκαν και παραβιάζονται σήμερα σωρηδόν.

Ζούμε λοιπόν σε συνθήκες μιας μετασυνταγματικής μεταδημοκρατίας που δίκαια χαρακτηρίζεται ως έκτακτο καθεστώς και ελάχιστη συναίνεση μπορεί να συγκροτήσει. Αν στην μετεμφυλιακή Ελλάδα οικοδομήθηκε ένα παρασύνταγμα υπό τον κίνδυνο του κομμουνισμού, στην μεταμνημονιακή Ελλάδα δεν οικοδομείται ούτε καν αυτό: το παρασύνταγμα συγκροτείτο από ειδικές εξαιρετικές διατάξεις που είχαν μια σαφή

δομή και θέτοντας στο στόχο τους τον χαρακτηριζόμενο ως κομμουνιστή (δυναμει φυσικά τους πάντες) επιβεβαιώναν θεωρητικά τον κανόνα και συγκροτούσαν τη συναίνεση του στρατοπέδου των εθνικοφρόνων. Σήμερα βλέπουμε μια νομοθεσία φύρδην μίγδην που παραβιάζει το σύνολο των συνταγματικών διατάξεων, χωρίς καμία δομή, αφού στρέφεται εναντίον όλων των λαϊκών στρωμάτων και δεν οδηγεί παρά στην αυτοεκπληρούμενη προφητεία της κοινωνικής χρεωκοπίας (παρά το ότι επιβάλλεται υποτίθεται για να την αντιμετωπίσει).

Αν λοιπόν μένει σήμερα άθικτο ένα άρθρο του Συντάγματος, αυτό δεν είναι παρά το ακροτελεύτιο, που δεν απευθύνεται στα όργανα του Κράτους, αλλά στον ίδιο το λαό: το άρθρο 120 που καθιερώνει την υποχρέωση αντίστασης με κάθε μέσο εναντίον αυτών που προσπαθούν να καταλύσουν βιαίως το Σύνταγμα.

Λιόλιου Βάσω, «ιστορίες από τις μεταπολεμικές διεκδικήσεις του Ελληνικού», αφίσα κολάζ τυπωμένο σε K mount